

Legal tech

En förstudie om en juridisk marknad under omvandling

Vi stärker Sverige genom att stärka företagens konkurrenskraft

Tillväxtverket ska skapa så bra förutsättningar som möjligt för företag i hela landet att vara konkurrenskraftiga. Det innebär att vi öppnar dörrar och river barriärer – för ett Sverige där fler företag vill, kan och vågar.

Kunskap, nätverk och finansiering är våra viktigaste verktyg. Tillväxtverkets insatser skapar direkta resultat hos de företag och aktörer som vi samverkar med, men även förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Vårt största enskilda uppdrag är att bidra till att EU-medel investeras i projekt för regional konkurrenskraft och sysselsättning.

Tillväxtverkets publikationer kan laddas ner på tillvaxtverket.se.

© Tillväxtverket

Stockholm, april 2019

Digital: ISBN ISBN 978-91-88961-12-9

Rapportnummer 0286

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Karin Östberg

Telefon, växel 08-681 91 00

Förord

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Genom kunskap, nätverk och finansiering skapar vi bättre förutsättningar för befintliga och framtida företag och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.

Den ökade globaliseringen genom digitalisering innebär att allt fler mindre bolag kan internationaliseras. Den leder till nya möjligheter att utveckla nya affärsmodeller, men också ökade krav att stärka sin strategiska affärskompetens. Små företag kan agera som bara de stora kunde tidigare. I detta sammanhang blir affärsjuridiken för mindre företag allt viktigare. Men i det lilla tillväxtbolaget kommer inte alltid juridiken i första hand.

Digitaliseringen leder också till en omvandling av den juridiska marknaden. De senaste åren har begreppet legal tech börjat associeras med startups som förändrar sättet att leverera tjänster och värden. Den affärsjuridiska marknaden börjar alltmer utsättas för konkurrens och kunderna förväntar sig att byråerna hänger med i utvecklingen och att de effektiviserar sina arbetssätt. Detta leder till att också etablerade byråer förändrar och utvecklar tjänster och erbjudanden till kund. Byråerna måste förstå och använda den nya tekniken.

Denna förstudie är framtagen som ett kunskapsunderlag inom ramen för Tillväxtverkets pilotsatsning för affärsjuridisk kompetens. Magnus Burvall, Syntesia AB, har på uppdrag av Tillväxtverket skrivit förstudien. Studiens författare står för innehåll, slutsatser och rekommendationer.

April 2019

Tim Brooks

Avdelningschef
Tillväxtverket

Karin Östberg

Projektledare
Tillväxtverket

Innehåll

1	Sammanfattning	5
2	Inledning	6
2.1	Syfte.....	6
2.2	Metod.....	6
3	Legal tech och digitalisering av affärsjuridiska tjänster	7
3.1	Affärsjuridik – en bransch i förändring.....	7
3.2	Vad menas med legal tech	7
4	Internationell utblick och trender	9
4.1	Den globala marknaden för juridiska tjänster	9
4.2	Drivkrafter för förändring.....	9
4.3	AI-tekniken	10
5	Kartläggning av legal tech i Sverige	10
5.1	Fem typer av legal tech-bolag	10
5.2	Legal tech-scenen i Sverige	11
5.3	Legal tech-startups	12
5.4	De stora affärsbyråerna, digitalisering och ny teknik.....	14
5.5	Hybridbyråer	15
6	Vad betyder framväxten av legal tech-tjänster för svenska små och medelstora företag?	15
6.1	Vad kan AI innebära för juristbranschen och juridiken?	16
7	Hur kan staten stötta utvecklingen?	16
7.1	Slutsatser	17

1 Sammanfattning

I en värld i snabb förändring genom digitalisering och globalisering spelar affärsjuridiken en allt viktigare roll. Det gäller både komplex juridik för globala storföretag och enklare och mera standardiserade affärsjuridiska behov för små företag. De regioner och länder som ligger i tåten när det gäller digitalisering av den affärsjuridiska branschen kommer att skapa konkurrensfördelar för näringslivet i stort.

Digitalisering kommer på sikt att leda till mera kostnadseffektiva juridiska tjänster utan att kunderna behöver göra avkall på kvalitet. Redan idag finns ett antal onlinetjänster som ger nytta för både små och stora företag. För den som har intresse och kapacitet att sätta sig in i tjänsteutbudet finns pengar att spara.

Den juridiska branschen anses allmänt vara konservativ och traditionell. Den amerikanska sajten Law Technology Today har lite provokativt uttryckt att "under de senaste 50 åren har kundupplevelsen hos de flesta advokatbyråer knappt förändrats". Skälet till detta är att advokatbyråerna har haft mindre incitament till kostnadsbesparingar än andra branscher. Men nu börjar även affärsjuridiska tjänster utsättas för konkurrens och kunder som förväntar sig att byråerna hänger med i utvecklingen och effektiviserar sina arbetssätt. Omvandlingen av den juridiska branschen kan således beskrivas som en evolution snarare än en transformation.

Begreppet legal tech har traditionellt använts för att beskriva tillämpningen av teknik och programvaror för att hjälpa advokatbyråer med ärendehantering, dokumentlagring, fakturering och redovisning. De senaste åren har begreppet legal tech mer och mer börjat associeras med tech startups som dramatiskt förändrar sätt att leverera tjänster och värden, t.ex. genom att ge privatpersoner och företag tillgång till onlinetjänster som minskar eller i vissa fall eliminerar behovet av att konsultera en advokat, eller genom att ansluta personer till advokater mer effektivt via onlinetjänster.

Under de senaste fem åren har minst 750 miljoner dollar investerats bara i de amerikanska legal tech-bolagen, och det finns inget som tyder på en inbromsning. Möjligheterna att skapa nya tjänster understödda av artificiell intelligens (AI) är en av drivkrafterna. AI-systemen som stöd för juridiken utvecklas fortare på större marknader som den anglosaxiska och den japanska. Tvistelösningen är ett område där utvecklingen av maskinellt stöd har utvecklats.

Utvecklingen innebär att de regelverk som skyddar befintliga modeller behöver ändras och diskussioner om nya spelregler pågår på flera stora marknader. Skillnaderna i vad som betraktas som juridisk rådgivning och vem som får ge juridisk rådgivning är mycket stora bara inom Europa.

Sverige är ett av de länder som har den minst reglerade marknaden. Det har bidragit till att det kunnat lanseras nya typer av tjänster. Den svenska legal tech-scenen växer med ett ökande antal startups och via mera etablerade tjänster och andra nya initiativ inom befintliga byråer. Ett antal större investeringar har också skett under de senaste åren i svenska legal tech-bolag.

Det finns ett antal områden där det offentliga kan driva på utvecklingen. Exempel på sådana är att verka för att synliggöra och informera om onlinetjänster som finns redan idag och att utveckla främjarsystemet för hur dessa tjänster kan användas av små företag. Andra områden är att verka för utlysningar som påskyndar utveckling av nya digitala tjänster. Informations- och datasäkerhet Informations- och datasäkerhet är ett annat mycket viktigt område då affärsjuridiken hanterar konfidentiell affärsinformation, insiderinformation och inte minst personuppgifter.

2 Inledning

Under 2016 beställde Tillväxtverket en förstudie för att få djupare insikt i vilken betydelse affärsjuridiken har för små och medelstora företags internationalisering och digitalisering. Det uppdraget resulterade i rapporten *Den affärsjuridiska tillväxtresan (rapport 0216)*. Rapporten konstaterade att affärsjuridiken fått en allt viktigare roll i företagets affärsutvecklingsprocesser. Efterfrågan på affärsjuridisk rådgivning ökar. Samtidigt vittnar många om att företagen anser att det är svårt att hitta rätt juridisk tjänst. En annan barriär för de små företagen är den höga kostnaden för kvalificerade juridiska rådgivningstjänster.

Precis som inom de flesta andra områden så pågår en strukturell omvandling inom den affärsjuridiska marknaden. Denna omvandling sker till följd av ökad konkurrens, digitalisering, nya affärsmodeller och behov av specialisering för att möta en ökad komplexitet. Det sker en framväxt av hybridbyråer och helt nya aktörer som med ny teknik, nya affärsmodeller och innovationer ger sig in på spelplanen. De nya, mera disruptiva företagen brukar samlas under benämningen legal tech. Utvecklingen inom legal tech har gått snabbast i de anglosaxiska länderna och kunskapen om det svenska landskapet för legal tech är hos de flesta relativt låg. Då affärsjuridik blivit en allt viktigare del av företags affärsutveckling och internationalisering finns anledning att ta fram kunskap om utvecklingen inom svensk legal tech och vad den kan antas innebära för Sveriges små och medelstora företag.

2.1 Syfte

Denna rapport är resultatet av ett uppdrag som bestått av att kartlägga och analysera den svenska marknaden inom legal tech.

Syftet med denna studie är att förstå vad som händer internationellt, vilka drivkrafterna är och hur legal tech kan delas in i undergrupper och kategorier. Vidare så syftar studien till att förstå hur de etablerade byråerna hanterar den digitala transformationen och vilka bolagen på startup-scenen är. Rapporten innehåller en övergripande kartläggning och kategorisering av den svenska legal tech-marknaden.

Slutligen så förs ett resonemang kring vad legal tech kommer att innebära för små och medelstora företag och vad det offentliga kan göra för att påskynda utvecklingen.

2.2 Metod

Kartläggningen baseras på s.k. desk-research (vetenskapliga rapporter, utredningar, webbplatser etc.) och intervjuer med ett urval av legal tech-bolag, nya och etablerade juristbyråer.

3 Legal tech och digitalisering av affärsjuridiska tjänster

3.1 Affärsjuridik – en bransch i förändring

Digitaliseringen sveper genom alla näringar och branscher. Först ut att känna av förändringens vindar har varit branscher som media, bank och finans.

Den juridiska branschen anses allmänt vara konservativ och traditionell. Den amerikanska sajten Law Technology Today har lite provokativt uttryckt att "under de senaste 50 åren har kundupplevelsen hos de flesta advokatbyråer knappt förändrats". Skälet till detta är att advokatbyråerna har haft mindre incitament till kostnadsbesparingar än andra branscher.

Men nu börjar även affärsjuridiska tjänster utsättas för konkurrens och kunder som förväntar sig att byråerna hänger med i utvecklingen och effektiviserar sina arbetsätt. Utvecklingen går mot att företag i allt större utsträckning anställer egen allt mera sofistikerad juridisk kompetens. Kraven på och incitamenten för advokater att hålla sig uppdaterade om teknikutvecklingen ökar. Den amerikanska advokatföreningen röstade i augusti 2012 för att ändra koderna för professionellt uppförande avseende verksamheten och kräva att advokater håller sig uppdaterade om "fördelar och risker i samband med relevant teknik". Den exponentiella tillväxten i volymen av dokument (mestadels e-post) som måste ses över i samband med tvister har väsentligt påskyndat införandet av teknik som används för insamling och överlämning av digitala bevis i tvistemål (s.k. e-discovery), där maskininlärning och artificiell intelligens införlivas i nya molnbaserade tjänster som används av advokatbyråer.

Digitaliseringen kommer på sikt att leda till mera kostnadseffektiva juridiska tjänster utan att kunderna behöver göra avkall på kvalitet. Köpare av juridiska tjänster har blivit mindre benägna att betala höga timarvoden för tjänster som kan utföras av paralegals eller av datorer. För de företag och byråer som förstår att använda nya affärsmodeller och digitala lösningar finns stora möjligheter att skapa värden, innovativa tjänster och att utvecklas på marknaden. Harvardprofessorn Clayton M. Christensen har studerat transformationen av konsultbolag en längre tid. Han har bland annat tittat på McKinsey & Co, en av de ledande managementkonsulterna, som redan 2007 startade ett antal initiativ för att förändra sina affärsmodeller. Idag är McKinsey & Co ledande i sin bransch och delar med sig av kunskapsmaterial i form av rapporter på sin webbplats. Framtiden tillhör de som kan paketera sin kunskap på ett tillgängligt och relevant sätt med ett högt värdeinnehåll för kunden.

3.2 Vad menas med legal tech

Legal tech, även känt som legal technology, avser användning av teknik och programvara för att tillhandahålla juridiska tjänster. Legal tech-företag är i allmänhet startups grundade med syftet att förändra hur tjänster levereras på den traditionellt konservativa marknaden för juridiska tjänster. Enligt Techcrunch (december 2014) så "fullkomligt exploderar det av företag som på ett dramatiskt sätt försöker förändra sättet som marknaden kring juridik traditionellt fungerat, på alla nivåer och från alla infallsvinklar".

Forbes noterade i februari 2015 att det fanns "hundratals juridiska startups över hela USA och Europa".

Begreppet legal tech har traditionellt använts för att beskriva tillämpningen av teknik och programvara för att hjälpa advokatbyråer med ärendehantering, dokumentlagring, fakturering och redovisning. De senaste åren har begreppet legal tech mer och mer börjat associeras med tech startups som dramatiskt förändrar sätt att leverera tjänster och värde, t.ex. genom att ge privatpersoner och företag tillgång till onlinetjänster som minskar eller i vissa fall eliminerar behovet av att konsultera en advokat, eller genom att ansluta personer till advokater mer effektivt via onlinetjänster. Legal tech associeras också med utmaningar och utveckling inom informations- och cybersäkerhet. Det sägs att 80 procent av de större amerikanska byråerna utsatts för cyberattacker de senaste fem åren, eftersom säkerheten i regel är lägre än hos t.ex. banker och stora företag

Traditionella områden inom legal tech inkluderar:

- arbetsprocesser, dokumentlagring, fakturering, bokföring, hantering av digitala bevis, juridisk research och dokumentautomatisering.

Nyare tillväxtområden inom legal tech fokuserar på:

- digitala marknadsplatser och matchmaking för att koppla ihop kunder med advokater
- självserviceverktyg för privatpersoner och företag som minskar behovet av en advokat
- data- och kontraktsanalys
- automatisering av juridiskt standard-/volymarbete, analys hjälp via rättsdatabaser
- onlinetjänster för vardags- och familjejuridik
- samhällsserviceplattformar som t.ex. kan tillhandahålla verktyg för att hjälpa till med dokumentation utan att man behöver använda en advokat.

Man kan dela in legal tech-landskapet i tre huvudområden, där det första området är grundteknik och infrastruktur, det andra handlar om att effektivisera processer och det tredje om tillämpningar som stödjer eller till och med utför väsentliga juridiska funktioner.

Infrastruktur. Den första kategorin handlar om teknik av infrastrukturkaraktär som är grunden för att möjliggöra digitalisering. Det handlar om t.ex. molntjänster och datasäkerhetslösningar.

Processeffektivisering. Den andra kategorin handlar om teknik som stödjer support av processer. Det handlar t.ex. om system för att effektivisera hanteringen av ärenden, back office-tjänster, HR, ekonomi, fakturering och kundrelationer.

Juridiska funktioner. Den tredje kategorin handlar om mera väsentliga och djupgående juridiska funktioner, som ger expertstöd till advokater eller i vissa fall ersätter advokater i utförande av kärnprocesser som transaktioner eller rättstvister.

Denna kategori har många underområden, t.ex. onlinelösningar för standardiserade juridiska tjänster, stöd för enklare tjänster som att skriva utkast på brev, hålla reda på deadlines och annan enklare automatisering av ärenden. Kategorin innehåller även avancerande tjänster som att analysera data och resultat från tidigare liknade fall och domar, algoritmer som hjälper till att räkna ut sannolikheten att vinna ett fall, och tillämpningar som bygger på artificiell intelligens (AI).

4 Internationell utblick och trender

4.1 Den globala marknaden för juridiska tjänster

Den globala marknaden för juridiska tjänster är gigantisk. Bara i USA är värdet av juridiska tjänster 437 miljarder dollar, vilket motsvarar ofattbara 2 procent av landets BNP (källa: Catalyst). Samma källa uppskattar den amerikanska marknaden för legal tech till 16 miljarder dollar.

Thomson Reuters presenterade en rapport som visar att antalet patent i världen inom legal tech har ökat med 484 procent de senaste fem åren.

Under 2013–2018 har det investerats 750 miljoner dollar bara i amerikanska legal tech-bolag, och det finns inget som tyder på en inbromsning. Under 2017 finansierades 67 legal tech-bolag i USA, jämfört med 27 året innan.

4.2 Drivkrafter för förändring

Möjligheterna att skapa nya tjänster understödda av artificiell intelligens (AI) är en av drivkrafterna till investeringarna i legal tech. Det har dragit till sig intresse från leverantörer av AI-plattformar, riskkapitalbolag och internationella investerare som ser möjligheter inom området, som fortfarande är relativt omoget och outvecklat.

De största motståndarna till utvecklingen är fortfarande de traditionella advokatbyråerna. Regelverken som skyddar befintliga modeller behöver ändras och diskussioner om nya spelregler pågår på flera stora marknader. Skillnaderna i vad som betraktas som juridisk rådgivning och vem som får ge juridisk rådgivning är mycket stora bara inom Europa. I Sverige gäller t.ex. Advokatsamfundets regler om externt ägande och styrning. Sverige är ett av de länder som har den minst reglerade marknaden. Det har bidragit till att man i Sverige kunnat lansera nytänkande tjänster såsom Avtal24.

Storbolagens interna juristavdelningar driver på förändringen gentemot de stora advokatbyråerna genom effektivisering av arbetssätt och krav på pressade priser. De stora företagen har även börjat avkräva högre grad av transparens vad gäller arvoden och en högre grad av samarbete mellan egen personal och externa jurister. Företagen vill att deras advokater ska analysera fakta ännu snabbare och leverera ännu mera genomarbetade och informativa underlag. Volymen av data att analysera ökar hela tiden. Förmågan att fånga in, analysera, översätta och presentera data blir därför en framgångsfaktor för advokatbyråerna i framtiden.

Detta sätter förändringstryck på advokatfirmornas traditionella sätt att organisera dig i en "pyramid" med partner eller delägare på toppen, seniora medarbetare i mitten och en stor

mängd juniora medarbetare i botten av pyramiden. Utvecklingen förutspås gå mot en mer "raketformad" struktur där teknik och nya roller ersätter delar av det arbete som tidigare utförts av juniora jurister och paralegals. Boston Consulting Group förutspår att 30–50 procent av de arbetsuppgifter som idag utförs av juniora jurister i framtiden kan utföras av datorer. Det område där teknik haft störst inverkan hittills är inom s.k. document discovery. JP Morgan har tillkännagett att företaget genom att använda s.k. contract intelligence (COIN) på några sekunder kan genomföra granskning av dokument som tidigare tog juridiska assistenter uppemot 360 000 timmar.

Det spekuleras kring behovet av delvis förändrat innehåll för juristutbildningar runt om i världen. Harvard, MSU, Cornell och andra juristskolor har redan infört tekniska kurser för att göra jurister bättre rustade för framtiden. Stanford Law School har startat CodeX, Center for Legal Informatics, ett tvärvetenskapligt forskningscenter som också inkuberar företag som startats av jurister och datavetenskapare. Exempel på företag som har kommit ut ur programmet är Lex Machina och Legal.io.

4.3 AI-tekniken

AI är den nya teknik som förutspås få stor inverkan på branschen. Redan idag finns flera konkreta tillämpningar. Neota Logic använder tekniken för att hjälpa jurister vid beslutsfattande. Trademarknow använder AI för att analysera varumärkesregistreringar. Darktrace är en lösning för att skydda advokatbyråer från hackare. Företaget RAVN lanserade nyligen en GDPR-robot som kan identifiera känsliga personuppgifter i stora mängder.

Konkurrensen från stora legal tech-jättar, som Avvo, Rocket Lawyer och Legalzoom, kommer att öka i framtiden.

5 Kartläggning av legal tech i Sverige

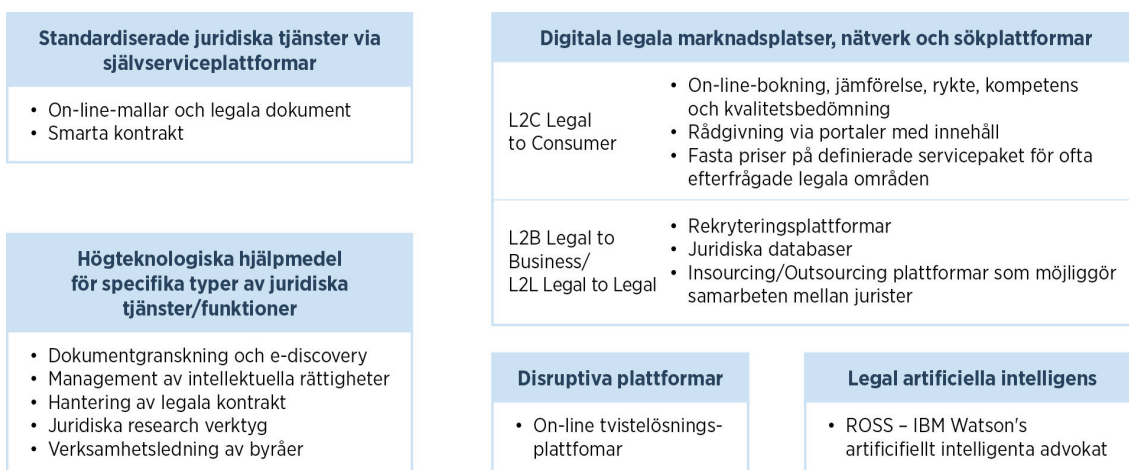
Onlineleverantörer av juridiska tjänster, som Lawline och Avtal24, ökar i Sverige. De drar nytta av missnöje med traditionella advokatbyråers avgifter och av att Sverige är ett av de länder med en minst reglerad marknad. Till skillnad från traditionella advokatbyråer är deras priser och äganderätt inte strikt reglerad av Advokatsamfundet. Uppkomsten av legal tech-bolag är också ett globalt fenomen. Att legal tech växer snabbt är uppenbart när man tittar på antalet registrerade patent. År 2017 uppgick det till 57 i Sverige, vilket är 500 procent fler än för fem år sedan. Detta berättade Sandy Devine från Axiom, en världsledande leverantör av juridiska tjänster, i sitt inledande tal vid Nordic Legal Day i Stockholm.

5.1 Fem typer av legal tech-bolag

Det är hög aktivitet på startups och etablerade företag som försöker ta en del av den växande marknad för produkter, tjänster och system som samlas under begreppet legal tech. Dessa företag kan lite förenklat samlas under fem olika huvudkategorier.

1. **Onlineplattformar för självservice.** Vi ser standardiserade juridiska tjänster växa fram på självserviceplattformar. Det handlar t.ex. om mallar för olika juridiska dokument.

2. **Stödsystem för att effektivisera processer.** För advokatbyråer och dess medarbetare ser vi högteknologiska system och hjälpmedel som stödjer specifika funktioner inom juridiken. Det kan handla om t.ex. granskning av dokument, hantering av juridiska avtal eller s.k. e-discovery.
3. **Digitala marknadsplatser.** För ett större ekosystem av aktörer inom juridiken ser vi produkter och tjänster inom digitala marknadsplatser, nätverk och sökplattformar. Det handlar både om hur jurister når konsumenter, t.ex. via bokningsfunktioner, och om rådgivning via portaler, men även om att effektivisera relationer mellan jurister och företagskunder.
4. **Disruptiva plattformar.** Vi ser även initiativ som hittar helt nya sätt att leverera värde inom juridiken. Där finns t.ex. fristående plattformar för tvistelösning online.
5. **Juridisk artificiell intelligens.** Det finns även initiativ inom legal artificiell intelligens. Ett exempel är Ross, IBM:s advokat med artificiell intelligens.

Källa: Zoe Andrae 2017

5.2 Legal tech-scenen i Sverige

Den svenska legal tech-scenen växer och det finns ett antal startups och initiativ inom befintliga byråer. Det ordnas samlingsplatser, möten och hackatons för utbyte av inspiration och kunskap. En av de större mötesplatserna är det årliga eventet VQ Forum, en viktig plattform för utbyte av tankar, idéer och inspiration. Sedan 2016 finns ett innovationspris, Swedish Legal Innovation Awards, som syftar till att lyfta fram goda exempel och prestationer. Priset delas ut av Legaltech.se och Legalworks. Det finns även en digital mötesplats i form av webbplatsen Legaltech.se som är en blogg av och för IT-jurister, entreprenörer, akademiker och andra som rör sig i gränslandet mellan juridik och teknik.

Första halvåret 2017 investerades ca 10 miljarder kronor i nordiska tech-bolag. De flesta bolagen återfinns inom områdena fintech, marknadsplatser, medtech, hårdvara och e-handel. Fram till nu har legal tech inte tagit fart i samma utsträckning som i de nämnda vertikalerna ovan. En rad internationella investeringar, inte minst i ROSS, har fått många att undra om vi närmar oss ett trendbrott. Ett antal större investeringar har också skett i svenska och nordiska bolag den senaste tiden.

Norska Oneflow tog hösten 2017 in sex miljoner kronor i finansiering och ytterligare fyra miljoner av affärsänglar och egna anställda.

Svenska Dporganizer tog under 2017 in 30 miljoner kronor i företagets största investeringsrunda hittills. Företaget, som lanserades i januari 2016, siktar nu på 100 miljoner kronor i årlig omsättning.

E-signaturföretagen Assently och Scrive har tagit in 10 respektive 40 miljoner kronor.

I januari såg vi också en exit i den svenska legal tech-branschen när börsen Euronext gick in som majoritetsägare i Serendipitys bolag Insiderlog, som nu expanderar i Europa. Vi har även sett de första strukturaffärerna i branschen i och med att Fondia i början av 2018 köpte Jansson & Norin.

Uppfattningen bland investerare är att den nya vågen av legal tech-bolag har haft utmaningar med att få branschen att utnyttja fördelarna med den tekniska utvecklingen och därmed automatisera och standardisera en del av de flöden och processer som existerar idag. Investerare menar att en barriär är att befintliga byråer dels är rädda för att minska arbetsmängden och dels saknar förståelse för nya tekniker som artificiell intelligens, maskininlärning och blockkedjor. Man stirrar sig blind på nackdelarna i stället för att titta på fördelarna.

Den svenska startup-scenen för legal tech växer, om än från en låg nivå. De flesta svenska legal tech-bolag omsätter från några miljoner kronor upp till 50–100 miljoner kronor för det största. Detta ska sättas i perspektiv till att Sveriges 50 största advokatbyråer omsätter i storleksordningen 10 miljarder kronor och har ca 5 000 anställda.

Till skillnad från t.ex. inom fintech, finns det idag inga Klarna eller Izettle som på allvar kommer in och förändrar branschen.

5.3 Legal tech-startups

Fenomenet med startups inom legal tech-området är fortfarande under tidig uppbyggnad. Men det har redan växt fram ett antal bolag inom olika kategorier som erbjuder nya typer av lösningar.

Online-plattformar för standardiserade juridiska tjänster: E-signering och kontraktshantering

Oneflow	Avtalshantering för små, medelstora och stora företag. Signering av offerter, projekt, anställningsavtal, optioner, rekrytering, offerter, protokoll, sekretessavtal, investeringar, GDPR, konsultavtal, serviceavtal.
Scrive	Signering av dokument för små, medelstora och stora företag. Hanterar över en halv miljon dokument i månaden.
Assently	Signering och autentisering. För små, medelstora och stora företag. Digitalisera verksamhet, automatisera viktiga arbetsflöden, e-signering, e-identifiering.
Controlkeeper	För små, medelstora och stora företag. Heltäckande plattform som bevakar, analyserar och följer upp avtal. Funktioner som e-signering och hantering av behörigheter och rättigheter.
Chromeway	Smarta kontrakt. Utvecklingsbolag med lösningar i blockkedjeteknik.
Precisely	För små, medelstora och stora företag. Papperslös kontraktshantering. Workflow, e-signering, säker arkivering.
Skyecontracts	Kontraktshantering, AI.
E-discovery	Process där elektroniska data fångas in för att användas som bevismaterial.
Insiderlog	Målgruppen är noterade bolag, banker och advokatbyråer. Automatiska insiderlistor som säkerställer att företaget följer EU:s marknadsmissbruksförordning (MAR).

Onlineplattformar för standardiserade juridiska tjänster: Bredd av tjänster till privatpersoner och företag

Avtal 24	Målgruppen är små företag och privatpersoner. Webbtjänster för självhjälp, mallar och tidsbokning med jurist. Erbjuder olika tjänstepaket kring vanliga avtalsområden. Prenumerationstjänster.
Juridik för alla	Målgruppen är privatpersoner. Gratis rådgivning av studenter i frågor som rör t.ex. familjerätt.
Startupdocs	Affärsjuridiska dokumentmallar för startups. Gratis tjänst. Engelskspråkiga avtal.
Greencounsel	Målgrupp är bolagsjurister, företag och startups. Nischade workflow (tjänster för automatisering av arbetsprocesser) och onlinetjänster. Driver bland annat tjänsten Inires som är specialiserad på skiljeförfarande.

Digitala marknadsplatser och matchmaking

Trygga avtal	Målgruppen är små och medelstora företag. Plattform som förmedlar kontakt mellan små och medelstora företag och advokater som vanligtvis arbetar för mindre företag. Fast pris.
--------------	---

Automatisering och andra IT-tjänster

VQ Legal	Hjälper advokatbyråer och andra kunskapsföretag att bli mer effektiva och moderna med hjälp av rätt IT-stöd.
----------	--

Immateriellrätt, varumärken och persondata

DPorganizer	Hjälper företag att hantera GDPR. Målgruppen är medelstora företag. Onlinetjänster.
GDPR Hero	Målgruppen är små och medelstora företag, föreningar och offentlig sektor. Onlinetjänst för att hjälpa till att hantera GDPR.

Övrigt

Boardeaser	Målgruppen är små och medelstora företag. Förenklar styrelsearbete och dokumentation.
CE-Check	Digital tjänst för CE-märkning online. Målgruppen är produktutvecklande företag.
Lawline	Gratis juridiska tjänster utförda av studenter på Sveriges universitet. 400 000 besökare i månaden. Målgruppen är privatpersoner och företag.
Eversheds & Sutherland	Ett internationellt exempel på ny byrå med 66 kontor över hela världen som arbetar enligt delvis nya modeller och med ett högre inslag av teknik.
Inkassogram	Hjälper till att skicka ut påminnelser och betalningskrav. Målgruppen är små och stora företag.

5.4 De stora affärsbyråerna, digitalisering och ny teknik

Tidningen Advokaten uppmärksammade i en artikel 2017 att flera av de stora affärsbyråerna har börjat intressera sig för och utvärdera AI-lösningar.

Många anser att AI kan ge fördelar som kommer kunderna till godo och gör det möjligt att arbeta ännu mera effektivt än idag. Man bedömer att AI kommer att kunna ersätta människor på marginalen. Men tvärt emot forskaren och futurologen Richard Susskind så tror tidningen inte att det innebär slutet för advokaterna. Advokatbyrån Hannes Snellmans svenska vd Paula Röttorp menar att det finns stora fördelar med teknikutvecklingen. Hon anser att vi underskattar riskerna med att fortsätta att arbeta på det gamla sättet där juniora jurister sitter och granskar dokument nattetid. Röttorp har undersökt hur brittiska och amerikanska byråer använder AI och konstaterar att de har ett försprång framför sina kontinentaleuropeiska motsvarigheter.

I Norden finns ett stort intresse för AI, men få har kommit längre än till pilotprojekt. Dokumentautomation förekommer, liksom e-signering och digitala plattformar för olika B2B-samarbeten. Byråerna befinner sig i en sökande fas där de experimenterar med teknik och vad det kan innebära organisatoriskt och affärsmässigt. Det verkar inte finnas något extremt hårt förändringstryck eller någon stor aktör som driver och påskyndar utvecklingen.

Sverige är en relativt liten marknad i den globala ekonomin, skyddad av egna språkbarriärer. Exempelvis så utvecklas IBM:s AI Watson för att klara fyra språk till – spanska, japanska, brasilianska och portugisiska. Svenska är inte bland de först prioriterade språken. AI-samarbeten finns exempelvis mellan MAQS, Lindahl, VQ Legal och IBM. Bland utländska leverantörer av intelligenta system som börjar få upp ögonen för den svenska marknaden kan nämnas Luminance, Kira Systems, RAVN, Riverview Law, Neota Logic och ROSS.

5.5 Hybridbyråer

Under de senaste åren har det växt fram ett antal advokatbyråer med ambitioner att erbjuda digitala tjänster, delvis andra affärsmodeller och som organiserar sig på andra sätt än de traditionella byråerna.

Legal Works	Är Sveriges största uthyrare av bolagsjurister. Tillhandahåller bolagsjurist-tjänster till både större och mindre bolag. I teamet finns ett 20-tal jurister.
Synch Law	Synch Law vill underlätta hanteringen av juridiska frågor, både genom att tillhandahålla paketerade lösningar och genom att använda teknik på bästa möjliga sätt. På så sätt vill Synch Law arbeta närmare sina klienter jämfört med traditionella byråer, lite som en inhyrd juristfunktion. Målgrupper är stora, medelstora och små företag och startups.
Fondia	Legal department as a service (LdaaS), dvs en juristavdelning som en tjänst. Förutsägbara priser. 100 stycken jurister uppkopplade. Tjänster för startups och större företag.
Sällberg & Co	Paketerar juridiska tjänster på ett delvis nytt sätt efter olika funktioner i ett företag. Erbjuder utbildningar och digitala stöd. Målgruppen är små, medelstora och stora kunder.

6 Vad betyder framväxten av legal tech-tjänster för svenska små och medelstora företag?

Företag kan redan idag öka sin förmåga att affärsutveckla och få tillgång till bra juridiska hjälpmedel och hjälp digitalt. Det kräver naturligtvis en hel del av användare, men för den som har intresse och kapacitet att sätta sig in i tjänsteutbudet finns pengar att spara.

Charlotta Kronblad, forskare inom nya affärsmodeller för affärsjuridik på Chalmers med ett förflutet på Mannheimer Swartling och Volvo, menar att digitaliseringen kommer att leda till billigare juridiska tjänster utan att leverantörerna behöver göra avkall på kvaliteten. Marknaden har blivit mera konkurrensutsatt. Tidigare, t.ex. inför en försäljning av ett företag, kunde ett team av biträdande jurister ägna veckor åt att leta i pärmar efter vissa juridiska klausuler. Idag kan du hitta det du behöver på en minut genom att söka på rätt ställe i virtuella datarum – och spara tiotusentals timmar, säger Charlotta Kronblad.

Nya generationer av köpare av tjänster förväntar sig att leverans kan ske via digitala plattformar. Det leder till ökad efterfrågan på förenklad och standardiserad rådgivning på konsumentsidan. Produktifiering leder till att marknaden expanderar med ökad tillgänglighet.

Det finns redan idag några juridiska byråer som kommit en bit på vägen att erbjuda digitala tjänster som effektiviserar och erbjuder paketerad kunskap. Ett exempel är Synchs tjänster Wesynch, som är samlingsnamnet på en portfölj av egenutvecklade digitala tjänster som passar alla typer av företag från startups till globala företag.

6.1 Vad kan AI innebära för juristbranschen och juridiken?

Mikael Haglund, CTO vid IBM, ser en mängd möjliga användningsområden för AI. Men det handlar inte bara om vad som är möjligt, utan även om vad som är önskvärt. Mikael pekar på två områden där vi kommer att se effekter. Det ena handlar om spridning. När en AI lärts upp av de främsta experterna kan allmänpraktiserande jurister få tillgång till experthjälpen. Den andra effekten är att AI kan hjälpa ledande experter att bli mer effektiva. AI hjälper därmed både spetsen och bredden att arbeta mera effektivt.

Exempel där AI-lösningar kan ge direkt assistans är att ge förutsägelser om rättsprocesser, hitta argumentation och göra riskbedömningar.

7 Hur kan staten stötta utvecklingen?

Exempel på insatser som myndigheter och offentliga företagsfrämjande organisationer kan bidra med för att skynda på utvecklingen:

- synliggöra onlinetjänster och andra alternativ till traditionella juridiska tjänster via informationsinsatser
- göra insatser för att öka kunskapen hos främjarsystemet om vilka tjänster som finns och hur de kan användas
- verka för utlysningar och andra insatser som driver på tjänsteinnovation inom det affärsjuridiska området
- verka för att kunskap ökar inom området informations- och datasäkerhet, vilket annars kan vara ett hinder för att öppna upp för mera digitala lösningar som alltid innebär en risk från ett datasäkerhetsperspektiv
- stödja aktiviteter, event, priser och tävlingar på legal tech-scenen, stödja inkubator och innovationshubbar inom legal tech.

På övergripande nivå kan det offentliga stödsystemet t.ex. verka för att:

- det kommer igång ny tvärvetenskaplig forskning inom området, ett exempel från USA är Stanford CodeX, Center for Legal Informatics
- universiteten ökar utbudet av tekniska kurser för sina juridikstudenter
- Sveriges myndigheter i ännu högre grad går i bräschen för digitalisering av tjänster med affärsjuridiska inslag
- förändra av regler som skyddar de traditionella advokatbyråernas affärsmodeller

- Sverige och enskilda myndigheter och företag har hög kunskap om datasäkerhet, både vad gäller medvetenhet hos enskilda individer och vad gäller infrastruktur och tekniska system.

7.1 Slutsatser

Det pågår en evolution av den affärsjuridiska branschen snarare än en transformation. Traditioner, regelverk, incitament och komplexitet i de internationella juridiska systemen gör att det kommer att ta tid innan vi ser stora genomslag i sättet att arbeta.

Med detta sagt så finns redan idag ett antal digitala tjänster som ger nytta och kostnadsbesparingar för både små och stora företag.

I en värld med ökad förändringstakt, digitalisering och globalisering kommer behov av både komplex affärsjuridik och enklare, mera standardiserade affärsjuridiska tjänster att öka. De regioner och länder som ligger i framkant av utvecklingen inom legal tech kommer att ha en konkurrensfördel inom näringslivet och samhället i stort. Det finns därför goda argument för varför det offentliga bör verka för att skynda på utvecklingen inom legal tech och inom möjliggörande områden, t.ex. datasäkerhet.

Tillväxtverket

Swedish Agency for Economic
and Regional Growth

Tel 08-681 91 00
tillvaxtverket.se

Tillväxtverket arbetar för hållbar tillväxt och konkurrenskraftiga företag i alla delar av Sverige.

Det gör vi genom att stärka företag och regioner. Vi erbjuder kunskap, nätverk och finansiering. Det ger direkt nytta till företag, och också förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Tillväxtverket är nationell myndighet med regional närvaro på nio orter. Ett Sverige med fler företag som vill, kan och vågar är vår vision.